

DEBRECZENI ELLENŐR.

Politikai, közgazdasági s társadalmi lap.

A SZABADELVÉPÁRT KOZLONYE

Megjelen hetenkint ötször, u. m. Hétfőn, Kedden, Szerdán, Csütörtökön és Szombaton.

Előfizetési feltételek: helyben hazhoz hordva vagy vidékre postán küldve. Egész évre 10 frt. Félévre 5 " 50 kr. Negyedévre 2 " 25 kr. Egy hónapra 1 " 12 1/2 kr.

Hirdetési díj: öt hasábol postisor 5 krajczár. Nagyobb terjedelmű s több ízben megjelent hirdetéseknek leengedése sőt külön díjazás minden hirdetés után 20 kr. Nyitási költségek minden sora 20 kr. A hirdetéseknek valóságos s nyilatkozó közzétételére a kiadó iródnak vétetnek fel.

Béke!

Debreczen, mártius 20.

Moltke nagy szerencsétlenségnek tartja még a győzelmes háborút is; hanem azért azt tanácsolja nemzetének, hogy fegyverkezzen s álljon készen a harcra. A francia kormány férfiai kijelentik, hogy józan eszt ember nem kívánhatja a béke megháborítását; hanem azért folyvást erősítik a hadsereget. Az olasz miniszterelnök Cairoli is a béke himnuszát zengedezte a napokban s az olasz parlament szónokai versenyeztek vele békészeretők hangos nyilvánításában; hanem azért nem szándékoznak a hadi költségvetést leszállítani. Mindenki csak békét akar s mindenki fegyverkezik. Senki sem akarja megtámadni szomszédját, hanem mindenki fél attól, hogy szomszédja támadja meg.

Ily körülmények közt, a kedélyek ily izgatott állapotában minden rémbír gyorsan terjed. Az emberek szétérzik már a puskapor szagát a levegőben s a legbádatabb ijesztgetés is hiteles talal. A saját ama lelkiismeretlen része, mely csak az idegek izgatására spekulál, nem mulasztja el soha a nagy közönség rémítését, lázítását, a hol csak mákszemnyi ürügyet talal reá s ha nem talal, csinál maga. Mennyi mindenfélét össze nem firkáltak a vizsályról, mely kitörő féltben van monarchiánk és Olaszország közt! Fúják a harci kürtöt, dobolták a riadózt az Alpeken innen s az Alpeken túl. Mert nemcsak az Italia irredantának vannak meg az ő eszevesztet agitatorai, hanem itt nálunk is akadnak olyan félkegyelműek, a kik minden áron összeveszteni szeretnének az olaszszal.

Cairoli beszéde a hideg zuhany jótékony hatású gyakorolta ezekre a tüzeskedő felekre. Nyiltan, őszintén, határozottan beszélt az olasz kormány elnöke hevesvéri honfitársaihoz. A hajdani garibaldista, a republikánusok barátja kijelentette, hogy végre legyen az irredantisták minden lázításának Ausztria-Magyarország ellen; a kormány sem gyöngeséget, sem türelmet nem fog tanusítani azok iránt, kik örült mozgalmaikat akarnának előidézni.

„Mi kiméletlenek leszünk — így szolt Cairoli, — minden előkészületek és kísérletek elnyomásában, melyek elmenthőnk állanak jó viszonyainkkal a külföldhöz. A hűség a szerződés iránt, melyeket becsületesen megtartani köteleztük magunkat, legszentebb kötelességünk érte és a politikai meggyőződés — mind arra kényszerítetnek, hogy fentartsuk a jó és barátságos viszonyt Ausztria-Magyarországgal, mely államot vajha ne zavarrja csak eszeten kifakadása, kik e nyugalmat háborgatják, mely nyugalom jótéteményeit a nemzet követeli s mely eszetenek nem állják álmaik és botor vállalkozásaik által százéves fáradsalmak gyümölcseit kockáztatóra tenni...”

„A béke fenntartása Olaszország részéről nem csak óhaj, de szükség, mert az izgalmak közepett, melyek a

népek életét elsőtétetik, nem szabad hizelegnünk magunknak azzal, hogy erkölcsi és közgazdasági haladásunk munkáját befejezhetjük.”

A béke fenntartása a mi részünkről is nemcsak óhaj, de szükség. Előttünk is az erkölcsi és közgazdasági haladás nagy munkája áll. E kettős birodalomban is nehéz idők sebeit kell begyógyítani, nagy mulasztásokat helyrehozni, fölhasználni a béke áldását s mindent elkövetni, hogy az tartós legyen. S ha az olasz nemzet nem tiz kalandos politikát, ha nem futkos képtelen, nagyraívó ábrándok után, ha nem közzörüli ellentit fegyverét, nekünk semmi okunk sincs a mi fegyvereinket közzörülni ellene s szivünkkel örülnünk, ha a barátság és rokonszenv kapcsai fűznek össze vele.

De a meddig a hadsereg leszállítását ők és többi szomszédaink meg nem kezdik, lehetetlen nekünk megkezdni, nekünk, kik senkit sem fenyegetünk s kik, mint az olasz kormány elnöke is őszintén bevallja, soha sem adunk okot bizalmatlanságra.

— Az orszáos izraelita iskola-alap jövedelmének miként leendő felhasználása tárgyában a képviselőház által hozott határozat következtében a cultusminiszter f. hó 22-re értekezletet hívott össze.

— A tiszavidéki vaspálya társaság f. é. április 21-ik napjának d. e. 11 órájára rendkívüli közgyűlést tüzött ki, melynek tárgyát képezendők: a.) a tiszavidéki vaspálya-társaság összes vonalainak a m. k. állam által leendő átvétele és beváltása tárgyában a magy. állammal kötendő szerződés; s ennek elfogadása esetében, b.) a társulati alapszabályok módosítása.

Üdvözlő küldöttségek ő felségeiknél.

Csütörtökön jelentek meg a magyar országgyűlés mindkét házának küldöttei a királyi pár előtt Bécsben, hogy tolmácsolják mindig hű és lovasias magyar nemzet nevében őszinte szerencsekívánatait a trónörökös jegy-váltása alkalmából.

Kévszel 12 óra előtt Tisza Kálmán egyszerű díszruhájában békocsin hajtatott be a Burg udvarába s nem sokára megérkezett a többi miniszter is. A miniszterium nevében a miniszterelnök terjeszté elő a szerencse-kívánatokat.

A magyar miniszterek elfogadása alkalával a király egyedül volt dolgozó szobájában s miután a miniszterek szerencse-kívánataikat kifejezték, kijelenté, hogy a trónörökös jegy-váltása minden diplomáciai köztetés nélkül esett meg.

E közben érkezett meg a Burgba az arcier- és a magyar testőrség teljes díszben, udvari díszfogatokon. A testőrség a következő lépcsőn levő bejárat utáni második, harmadik és negyedik teremben állott fel.

Egynegyed egy óra után érkezett az első békocsi, mely két országgyűlési küldöttséggel taggal a Schweizer Hofba hajtatott. Ezt csakhamar a kocsi hosszú sora követte a küldöttségek többi tagjaival, kik fényesnél fényesebb díszben jelentek meg. Az udvaron álló zenekar a himnuszát játszotta.

Fent, a következő lépcső mellett nagytermekben ekkor már teljes számban együtt voltak az országgyűlési és fővárosi küldöttségek tagjai. Amazok egy teremmel beljebb.

Pontban egy órakor megnyiták a terem ajtaját s ő felségeik a király és a királyné beléptek.

Ő felsége a király lovastábornoki egyen-sége nem ismert határt és színészi ámbíciója nem engedte, hogy a jövedelem kedvéért lebaságozhok folyamodjék. Igazán meghatva gondolok most arra, a mit akkor rendszeresen neveltünk, mint például ha a jó K... hóst vagy katonatisztet jászott és már reggel sarkantus topánkát húzott és anyai méltósággal lépdelt s oly páthosszal és válogatott kifejezésekkel beszélt, mintha már szerepét játszotta volna.

„Felséges császár és apostoli király! legkegyelmesebb Urunk! Felséges császárné és királyné! legkegyelmesebb asszonyunk! A hű magyar nemzet minden rétegét felvilágytatva amaz örvedetes hír, hogy szent István koronájának fényes örököse, a magyar királyi trón és a nemzet reménye fejedelméi arát szemelt ki magának és hogy szive nemes ösztöne követvén ép ama főherceg unokáját választotta jövedő életársul, kinek dicsőséges élete a magyar nemzet évkönyveiben eltróhetetlen beükkkel van följegyezve és kinek feledhetetlen emléket a háas utókor áldogál örzi meg. Magyarország országgyűlésieg egybegyült főurai és képviselői a nemzet szívében gyökerező erény által vezetettve, mely a magyart szerencsésében és szerencsétlenségében mindig a hűség feloldhatatlan szent kötelességét fűzte fejedelméhez és mely a nemzetben a lovasias szellemet, hogy a felséges uralkodóhoz vig és szomorú napjait a királyi együtt érezze és ünnepelje, mindig ébren tartotta, áldozatos kötelességüknek tartották a legmagasabb trón előtt a küldöttségek által megjelenni, hogy ez örvedetes esemény alkalmából a nemzet szives üdvölközetének adjanak kifejezést.

Felségek! A trónok igazi és megrendíthetlen támasza a hűség, a népek tartós szeretete. Felségeknek szive birja e kincset, a koronák és drága gyöngyét. E kincset egykor mint változatlan örök fenséges sarjokra, fogják hagyni, kit a nemzet családi életének küszöbén legőszintébb szeretettel és ragaszkodással közzönt és e drága kincs tisztá fénye a népek szeretete, a királyi menyasszonyt is körül fogja ragogni, kit az isteni gondviselés boldogult nagyatyjának tüzhelyéhez királyi anyjának bölcséjéhez és a hű magyar keblére vezettet.

Legyen tehát általán üdvözlőve a királyi ara, ama szent korona árnyékában, melyhez ősei hosszú sorának fényes emléke van fűzve. Legyen üdvözlőve ama hű ragaszkodás és áldozatkész szeretet érzelmével, mely a magyar nemzet szívében a legfelsőbb uralkodóhoz minden tagjai irányában mindenkorra émi fog!

Vezesse őt az ég körülfű, hogy vele az új boldogság jövedő anyjaia szálljon le felségeitek fenséges házára! Fogadják felségeik a legalázatosabb szavakban, a főuraknak és képviselőnek az egész ország nevében kifejezett legőszintébb szerencse-kívánatait és engedjék meg nekik legkegyelmesebben, hogy küldötteiket és magukat császári királyi legmagasabb — kegyelme ajánljuk.”

A király következőleg válaszolt: Meleg köszönetet mondunk Magyarországi főrendeknek és képviselőnek hódoló üdvözlőket — és őszinte jókívánataikért. Nagybecsűek ezek előttem s nagybecsűek fiam a koronaörökösre néve is; mert ujabbi zálogát talalom azokban a hű ragaszkodásnak és azon kapcsolatoknak, mely kedvelt Magyarországot fejbontatlanul fűzi hazához és családjához.

Boldogító előjelét láthatjuk a kötéendő szent frighez abban is, hogy funknak szive szerint történt választása dicsőült nagybátyám unokájára esett, kinek a törvénykönyv lapjain megörökített érdeméről a jelen nemzedék is hálaosan emlékezik.

Nem kételem, hogy az ország szintoly

meleg ragaszkodással környezdi az usokát, a mint szeretve tisztelte a boldogult nagyatyját, hogy körükben idegennek nem érzeni magát, és itt fogja találni a szeretett ily kedves hazáját. Közzörjék ezt küldötkeik is, szívélyes királyi üdvözlőükkkel.”

Zajos éljenések követték a király szavait. Ő felségek ezután néhány szót váltottak a küldöttség egyes tagjaival. A másik teremben már várakozott a főváros küldöttsége s bizonyára ez iránti figyelemből történt, hogy az országgyűlési küldöttség fogadtatása oly rövid ideig tartott. Ő felségek a herceggel, a két ház elnökövel, Samassa érsekkel, Román Miron metropolitával, Schlauch püspökkel, Pejacevich Lászlóval, és Erdődy Ázonnal váltottak egy két szót. A királyné ezen kívül Jókai Mórral beszélt. A trónörökös jegyváltása képezte a beszéd tárgyát. Ő felsége Majlátitál és Szilvyával kezelt fogott.

Az országgyűlés üdvözlő küldöttsége elávozása után, a főváros küldöttsége lépett a terembe. Ő felségek a küldöttség felé jöttek néhány lépést s a polgármester üdvözlő beszéde és a válasza után a főpolgármesterrel és Kamermayer polgármesterrel beszéltek.

A király válasza a főpolgármester üdvözlő beszédére következőleg hangzott: Őszinte megelégedésünkre szolgál, hogy főnk eljegyzése főötti örömnök Magyarország fővárosában is oly élénk viszhangra talal. Jeleül vesszük ezt nemcsak mindenkor tapasztalt hűségünkre, de tekintve fiam szerencsés választását, azon kegyelme is, melylyel Budapest lakosságja hálaosan megörizte emléket boldogult nagybátyámnak, ki mindenkor szívélyesen viselte a főváros jólétét s hathatós tényezője volt virágzó fejlődésének. Fogadják és tudassák küldötkeik szives köszönetünk jókívánatainkért.

Ő felségek ezután a küldöttség zajos éljenése közt váltottak a teremből. A király távozásakor két ízben mondta emeltebb hangon: „Legközelebb a viszontlátásra!”

Országgyűlés.

— A képviselőház — Budapest, márcz. 18.

A képviselőház mai ülésén a pénzügyminiszterium költségvetése került tárgyalás alá. A J. k. Gyula a közadók kezelésének hiányos voltára hívja föl a miniszter figyelmét. Irányi Daniel arra kéri a kormányt, hogy az államjavakat ne nagy tömegekben, hanem lassanként, apró részletekben adja el. Egyuttal utasítai kiványa a kormányt, hogy a telepítései törvényjavaslatot terjesszen be. Szilinszky Mihály az illetékek miatt szólt fel.

Ugron Ákos a kis üstökön való adómentes pálinkafőzés engedélyezését sürgeti. Szapáry Gyula gróf pénzügyminiszter kielégítőn felel mindezekre. Tibád Antal a vadászati adó leszállítása végett nyujt be határozati javaslatot, mit a többség el is fogadott.

Márcz. 19.

Péchy Jenő előadó elfogadásra ajánlja a törvényjavaslatot, mely szerint az inség által svjott vidékeken, hol az adó fizetése aratásig elhalasztott, felfüggesztetik a törvény azon intézkedése, hogy csak azok irathatnak be választóul, kik ápril 15-ig beüztek mult évi adójukat. Irányi Daniel e kedvezményt az ország minden lakosára ki akarja terjesztetni. A ház azonban 89 szótöbbséggel az előadó által ajánlt szöveget fogadja el. Következik a pénzügyminiszteri budget tárgyalásának folytatása. Madarász József a dohány-egyed-áruság megszüntetése végett emel szót, de

kiköti, hogy az az államkincstár megkárosítása nélkül történéjk.

Molnár György arra figyelmeztet, hogy a dohány-egyedáruság megszüntetését sokan kívánták ugyan korábbi időben, szoló maga is sokat foglalkozott e kérdéssel, sőt annak idején, mikor a dohány jövedék még csak 7 millióra rugott és mikor Magyarország pénzügyeit rőzsás színekben láttuk, maga tette azt az ajánlatot, hogy az amerikai gyakorlat értelmében a gyártás után hajtsuk be ezen adót, hajtsuk be részint gyártás, részint termelés, részint a kereskedelem után. Akkorában lehetséges volt volna oly adórészter kombinálni, mely a 7 millió állami jövedelmét kípótolhatja vale. Ma midőn 17 millióról van szó, nem mondja, hogy ez lehetetlen, de egyelőre semmi esetre sem merne azt mondani, hogy lehetséges, mert minden esetre áll az, a mit Madarász József képviselőtársam mondott, hogy az államkincstár a megszüntetésből eredő veszteséget mulhatatlan kárpótolni kellene s épen bic Rodus bic salta. Oly sok előmonkálattal, anyi tanulmányt feltelez ennek a kérdésnek szerencsés megoldása, hogy a beadott határozati javaslat helyett elég volna talán csak annyit mondani, hogy a dohánymonopolium kérdése tanulmányozás végett a pénzügyminiszter figyelmébe ajánlatik.

A ház Madarász javaslatát elvetette. Végül megállapították a huszvéti s zónidó tartama. Legközelebbi érdemeleges ülés a szünet után ápril 3-án lesz.

Külföld.

— A muszka alkormány. A kerületi zamstavák júliusban össze fognak hivatali és tartományi gyűlésekké alakítottak át. Törvényhozői hatáskörük kiterjedése a kereskedelem, közegészségügy, középítkezés és az elemi oktatásra.

— A román fejedelem királyi címet akar fölvenni.

— Összeközzés az olasz parlamentben. A külügyi vitát épen beakarták rekeszteni s már a napi rend indítvány tárgyalatott, midőn Mancini képviselő és Farini házelnök közt összeszóalkozás történt, melynek következtében Farini elhagyta az előki szót, a miniszterek s a jobboldali képviselők pedig eltávoztak a teremből. Mancini utóbb helyrehozta szavait; de Farini a baloldal részéről Mancinainak juttatott éljenés által sértve érzéven magát, lemondott. A miniszterek s a baloldal többi főemberei híába kérélik. A jobboldal is sietett kifejezni iránta rokonszenvét érzelmét.

— Miniszterválasz Spanyolországban. Belügyminiszterre Eudayen, grammatikai miniszterre Bustillos és pénzügyminiszterre Cosgayan nevezetett ki.

— Miniszterválasz Görögországban. A Komunduros miniszterium, mután a képviselőházban bizalmatlansági szavazatot kapott, lemondott.

— Új vizsály Montenegró s a porta közt.

A montenegrói fejedelem elrendelte a skutiari to melettel fekvő Kraina helység mohamedánjainak lefegyverezését és azok besorozását a montenegrói hadseregbe. Kraina helységnek, a berlini szerződés szerint Törökországnak kellene maradnia.

Napi hírek.

— A képviselő választó polgárokhoz. Azokat, kik a jövő évi képviselői választáson választási jogukat gyakorolni óhajják figyelmeztetjük, hogy mult évi adójukat f. é. p. r. 11 h 15. évi g beüzetni el ne mulasszák, mert ellenesetben törvény szerint választási joguktól elesnek.

— Tisza Kálmán jogvezgett fia. István, tegnapi tette le az egyetemem az első politikai szigorlatot, igen szép sikerrel. Vizsályi tanárai közt voltak Szilágyi Deszós és Pulszky Ágost is, kik teljesen meg voltak elégedve a komoly készségű ifju feleletével. Az ifjuság közül sokan halgatták az ifju Tisza rigorosus-

Table with 2 columns: Name and Amount. Includes entries like 'Zsemlye', 'Fehér kenyér', 'Közép kenyér', 'Barna kenyér'.

Debreczen, 1880. febr. 28.

